

I Międzysektorowe Forum Lokalnych Polityk Migracyjnych, 25-27.10.2013, Kraków

PODSUMOWANIE REZULTATÓW PRACY GRUPY:

(Docelowe) zadania samorządu dotyczące imigracji

(w ramach ścieżki PRAWO I PRAKTYKA)

Grupa pracująca nad (docelowymi) zadaniami samorządu dotyczącymi imigracji składała się przede wszystkim z przedstawicielek i przedstawicieli administracji samorządowej i centralnej. Większość z nich podzielała opinię, że w obecnym systemie prawnym rola samorządu w Polsce w kontekście polityki migracyjnej i integracyjnej jest niezmiernie ograniczona. Jak podsumowała podczas Forum Magdalena Sroka, z-ca Prezydenta Miasta Krakowa: „Formalnie [jako samorząd] nie uczestniczymy w polityce migracyjnej”.

Kwestie związane z szeroko pojętą migracją nie są obecnie wpisane do zadań obligatoryjnych i fakultatywnych na poziomie samorządów, lokalne działania często mają charakter doraźny a nie systemowy, opierając się na wrażliwości osób kierujących urzędami, a współpraca lokalna między jednostkami administracji, organizacjami pozarządowymi i instytucjami lokalnymi bazuje często na dobrej woli, kontaktach personalnych i projektach unijnych. Jednocześnie podczas wspólnej pracy przywołanych zostało wiele przykładów działań podejmowanych przez samorządy terytorialne w Polsce, mogących pozytywnie - pośrednio lub bezpośrednio - wpływać na sytuację migrantów w Polsce. Dotyczą one przede wszystkim miast, w których skupiają się cudzoziemcy.

Osoby pracujące w grupie zwracały uwagę na zalety wdrażania lokalnych działań i polityk związanych z migracją, które mogą uwzględniać zróżnicowane cudzoziemców w różnych miejscowościach i regionach (m.in. ze względu na cechy demograficzne, status pobytowy cudzoziemców). Zwiększona rola samorządów wpisuje się także w stanowisko określone w dokumencie Polityka migracyjna Polski¹ oraz Polityka integracyjna Polski². Jednocześnie w dyskusjach pojawiły się kwestie, które stawiają pytanie, czy należy migrantów traktować jako oddzielną grupę mieszkańców i tworzyć odrębne struktury/jednostki do ich obsługi, czy dążyć do wysokiej jakości usług uwzględniających potrzeby cudzoziemców (np. językowe) w ramach zwykłego systemu dostępnego dla mieszkańców (normalizacja/mainstreaming).

---

¹ POLITYKA MIGRACYJNA POLSKI – stan obecny i postulowane działania, Dokument przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 31 lipca 2012 r., Ministerstwo Spraw Wewnętrznych Departament Polityki Migracyjnej, Warszawa 2012.

² Polska polityka integracji cudzoziemców – założenia i wytyczne. Projekt, Warszawa, dnia 10 kwietnia 2013 r. postuluje m.in. zaangażowanie się samorządów w organizację kursów „oprowadzania po domu”

Podczas pracy w grupie omówione zostały różne aspekty i możliwości zaangażowania się samorządów w kwestie związane z migracjami i integracją, wśród których wyróżnić można: (1) kwestie prawne; (2) współpracę pomiędzy jednostkami administracji rządowej, centralnej i trzecim sektorem; (3) zwiększenie jakości usług dostarczanych cudzoziemcom przez instytucje lokalne; (4) polityka integracyjna na poziomie lokalnym (lokalne programy i strategie) oraz (5) samorząd terytorialny jako aktywny uczestnik polityki migracyjnej. W pierwszej części poniżej zaprezentowano najważniejsze postulaty i rekomendacje dotyczące poszczególnych obszarów. W drugiej natomiast przedstawiono krótkie studia przypadków lokalnych rozwiązań stosowanych w miastach: Lublinie, Krakowie, Galway i Wiedniu, omówione częściowo podczas Forum w Krakowie.

I. NAJWAŻNIEJSZE POSTULATY I REKOMENDACJE – REZULTATY PRACY W GRUPIE

1. KWESTIE PRAWNE

- **Stworzenie krajowych ram prawnych dla funkcjonowania samorządu w kontekście polityki migracyjnej i integracyjnej**, które będą wiążące dla samorządów; uwzględnienie zobowiązań wynikających z przynależenia do Unii Europejskiej; **określenie kompetencji na poszczególnych szczeblach administracji** w odniesieniu do kwestii migracji i integracji

Konieczne jest przyjęcie strategicznych dokumentów i wprowadzenie regulacji prawnych, pozwalających wpisać kwestie związane z migracją i integracją migrantów wprost do zadań samorządów. Szczególnie istotne jest doprecyzowanie kwestii integracji, która obecnie jest zaniedbana, oraz zawężona do migrantów przymusowych. Umocowanie w krajowym systemie prawnym ułatwi opracowywanie wojewódzkich a następnie regionalnych i lokalnych (gminnych/miejskich) strategii i polityk (komponent regionalny i lokalny), które będą miały wspólne cele główne, a jednocześnie będą mogły uwzględniać lokalną specyfikę np. charakter imigracji w danej lokalizacji. Jest to warunkiem wzięcia odpowiedzialności przez samorządy za poszczególne działania, jak i podstawą do wyasygnowania środków finansowych w bardziej systemowy sposób. W obecnej sytuacji działania, strategie czy polityki przyjmowane przez niektóre samorządy (przede wszystkim urzędy miast w Polsce) jak np. polityka antydyskryminacyjna w Krakowie nie odwołują się wprost do kwestii migracji. Przyjęcie krajowej polityki migracyjnej i integracyjnej pozwoli też uwzględnić kwestie związane z migracją w strategiach dotyczących konkretnych obszarów funkcjonowania samorządów np. powiatowych i gminnych strategiach rozwiązywania problemów społecznych;

- **Uspójnienie dokumentów strategicznych**

Konieczne jest połączenie dokumentów dotyczących polityki migracyjnej i polityki integracyjnej Polski, które obecnie funkcjonują jako dwa odrębne;

- **Wprowadzenie centralnej instytucji lub departamentu interdyscyplinarnego zajmującego się zagadnieniami migracji i integracji**

Powołanie podobnej instytucji/jednostki jest wskazane ze względu na interdyscyplinarny charakter kwestii związanych z migracjami, a także inne względy jak np. ryzyko przedkładania interesu lokalnego nad interesem państwa, konieczność koordynacji działań na szczeblu centralnym oraz zapewnienie realizacji przyjętej polityki migracyjnej i integracyjnej. Obecnie zagadnienia te wpisane są w kompetencje różnych instytucji rządowych (m.in. Ministerstwa Spraw Wewnętrznych,

Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej, Ministerstwa Edukacji Narodowej), jak i uwzględnione w różnych aktach prawnych;

- **Uspójnienie aktów prawnych**

Obecnie rozmaite akty prawne (wprost lub pośrednio) regulują różne obszary, które dotyczą cudzoziemców (podobnie jak polskich obywateli), np. ustawa o ochronie zdrowia, ustawa o systemie edukacji. Oprócz uspójnienia, by akty te były precyzyjne i minimalizowały np. w odniesieniu do procedur administracyjnych dotyczących cudzoziemców, ryzyko dowolności interpretacji (podobna dowolność ma miejsce np. w przypadku niektórych postępowań prowadzonych przez urzędy wojewódzkie wydające decyzje administracyjne dotyczące cudzoziemców; zdarzają się też obecnie sytuacje, gdy MPiPS wydaje jakąś interpretację, która uchylana jest następnie przez Sąd Administracyjny);

- **Wprowadzenie jasnego i racjonalnego podziału kompetencji**

Obecnie kompetencje są rozproszone pomiędzy różne instytucje np. aktywizacja zawodowa, która wpisuje się zarówno w zadania OPS-ów, jak i Urzędów Pracy;

- **Doprecyzowanie zapisów prawnych**

Konieczne jest uwzględnienie cudzoziemców do terminów stosowanych w prawie takich jak np. mieszkańiec, bezrobotny, jak i doprecyzowanie ich definicji, stworzenie wspólnego słownika;

- **Uregulowanie kwestii zatrudniania cudzoziemców w urzędach**

Obecnie kwestia zatrudniania cudzoziemców w urzędach jest regulowana przez dwie sprzeczne ze sobą ustawy. W myśl jednej z nich cudzoziemiec nie może pracować w urzędzie (bo, mając inne obywatelstwo, może nie działać dla dobra społeczeństwa). Druga mówi, że cudzoziemca można zatrudnić, jeśli na dane stanowisko nie ma chętnego Polaka (co wiąże się też z wymogami i kompetencjami związanymi z danym stanowiskiem) stawianymi w ogłoszeniu);

- **Uregulowanie kwestii związanych ze zbieraniem danych na poziomie lokalnym**

Obecnie dane dotyczące cudzoziemców gromadzone są przez różne instytucje na poziomie lokalnym i regionalnym np. organy gminy prowadzą statystyki związane z zameldowaniem, kuratoria (na poziomie województwa) gromadzą dane dotyczące różnych kategorii dzieci nieposiadających polskiego obywatelstwa, urzędy wojewódzkie – dotyczące postępowań administracyjnych związanych m.in. z legalizacją pobytu i zezwoleniami na pracę cudzoziemców. Pojawił się m.in. postulat wprowadzenia centralnej bazy gromadzącej różne dane statystyczne lub też systemu nadawania numeru na wzór PESEL-u, który gromadziłby różne dane przydatne statystycznie na temat cudzoziemców niebędących turystami (w Irlandii wykorzystywany jest Personal Public Service Number – PPS Number, wydawany przez Departament Opieki Społecznej [Department of Social Protection] umożliwiający m.in. dostęp do usług pomocy społecznej, usług medycznych, testów na prawa jazdy). Dostęp do wiarygodnych danych dotyczących cudzoziemców jest warunkiem dokonania kompleksowej diagnozy sytuacji migracyjnej w Polsce i warunkiem zaplanowania trafnych i skutecznych działań.

W kontekście gromadzenia danych pojawiło się także zagadnienie statystyk (i innych danych) dotyczących nieudokumentowanych migrantów w Polsce oraz bazy danych dotyczących polskich obywateli, która prowadzona ma być przez Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji;

- **Oddolny wpływ na akty prawa**

Pojawiły się przykłady oddolnych działań na rzecz zmiany w prawie lokalnym, które mogą mieć na celu wpłynięcie na kształt aktów prawa miejscowego (podobny przypadek miał miejsce w Lublinie, gdy grupę docelową mieszkań chronionych rozszerzono z osób ze statusem uchodźcy na osoby z pobytem tolerowanym), jak i na regionalną politykę i strategię (np. na poziomie wojewódzkim - poprzez informowanie o liczbie migrantów i ich potrzebach w danym mieście).

2. WSPÓŁPRACA POMIĘDZY JEDNOSTKAMI ADMINISTRACJI RZĄDOWEJ, CENTRALNEJ I TRZECIM SEKTOREM

„Samoząd jako naturalny gospodarz” nawiązujący współpracę pomiędzy różnymi podmiotami w zakresie kwestii związanych z migracją i integracją migrantów w danej lokalizacji (urząd wojewódzki ma konkretne zadania związane z prowadzeniem postępowań administracyjnych);

- **Wprowadzenie lub pogłębienie współpracy międzysektorowej w zakresie kwestii związanych z migracjami i integracją**

W wielu lokalizacjach w Polsce ma miejsce współpraca pomiędzy jednostkami administracji samorządowej i sektora pozarządowego, jak i administracji centralnej. Przyjmuje ona postać wspólnych projektów współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej (które rozwiązują problem związany z wymogiem pokrycia całości wkładu własnego do projektów unijnych przez samorząd), forów, spotkań lub innych okazji do wymiany informacji i doświadczeń (m.in. robocza grupa lokalnego wsparcia w ramach projektu „Lublin dla wszystkich” gromadzącego ok. 70 osób, Komisja ds. Dialogu Społecznego ds. Cudzoziemców przy Urzędzie m. st. Warszawy, Forum Cudzoziemców w Warszawie przy wojewodzie mazowieckim), zlecenia lub powierzania zadań organizacjom pozarządowym (w drodze konkursów), szkoleń prowadzonych przez organizacje pozarządowe dla pracowników administracji i instytucji lokalnych (np. MOPS-ów), bądź współpracy innego rodzaju (np. polityka antydyskryminacyjna w Krakowie). Podobna współpraca może służyć wymianie informacji na temat sytuacji migrantów, podjęciu wspólnych działań. Może także podsunąć nowe pomysły i rozwiązania poprawiające jakość działań na rzecz cudzoziemców np. WSC MUW dowiedziało się dzięki współpracy z organizacjami pozarządowymi o możliwości finansowania działań poprzez realizację projektów unijnych. Nawiązanie kontaktów prowadzi też do ocieplenia stosunków np. w Warszawie kilka lat temu nie było wymiany między trzecim sektorem a administracją; organizacje były bardzo wrogo nastawione do Wydziału Spraw Cudzoziemców MUW, sytuacja ta zmieniła się w wyniku podjętego dialogu.

Jednocześnie należy zauważyć, że w niektórych lokalizacjach podobna współpraca międzysektorowa jest oparta na personalnych kontaktach, jest inicjowana przez organizacje pozarządowe, prowadzące działania na rzecz cudzoziemców, nie ma charakteru zrównoważonego i instytucjonalnego, lub w ogóle jej brak.

- **Wspieranie przez samorządy działań** o charakterze międzykulturowym, skierowanych do cudzoziemców lub wydarzeń na ich rzecz, oraz informowanie o nich (np. objęcie patronatem

honorowym; w Łodzi organizacja FRDL może rozwiesić plakaty w tramwajach i autobusach za darmo, ma to umocowanie w dokumentach lokalnych, dzięki czemu nie trzeba tego robić każdorazowo);

- **Upublicznianie informacji** na temat współpracy (jak w przypadku protokołów ze spotkań Forum Cudzoziemców przy wojewodzie mazowieckim);
- **System wzajemnych szkoleń merytorycznych** pracowników poszczególnych jednostek (np. Polskie Forum Migracyjne doszkała pracowników MOPS/MGOPS; WSC MUW korzysta ze szkoleń innych instytucji np. Urzędu Stanu Cywilnego);
- **Nawiązywanie lub pogłębianie współpracy** między jednostkami administracji samorządowej i centralnej

Przykładem może być punkt przyjmowania od klientów Wydziału Spraw Cudzoziemców Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego wybranych wniosków związanych z kompetencjami Wydziału w Ogólnomiejskim Punkcie Obsługi Mieszkańców w Metrze Centrum w Warszawie na podstawie porozumienia pomiędzy Prezydent m. st. Warszawy a wojewodą mazowieckim;

- **Ogłaszanie przez samorządy konkursów dla organizacji pozarządowych** dotyczących kwestii związanych z migracjami/integracją

Obecnie istnieje możliwość zlecenia/powierzenia przez samorządy zadań organizacjom pozarządowym (w drodze konkursów), które pozwalają prowadzić im działania związane z obecnością cudzoziemców w Polsce np. Urząd m. st. Warszawy ogłasza konkursy ofert na realizację zadań publicznych z zakresu kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego oraz wielokulturowości Warszawy a jego ramach – dofinansowuje projekty wspierające dialog międzykulturowy. Pełne wykorzystanie tej formy współpracy będzie mogło nastąpić jednak po stworzeniu ram prawnych (zob. pkt. 1). Po stworzeniu ram prawnych i przypisaniu samorządom konkretnych zadań związanych z migracjami, rozważyć należy zlecenie części działań związanych z integracją organizacjom pozarządowym, które mogą cieszyć się większym zaufaniem niż urzędy (podobna sytuacja ma miejsce w Wiedniu);

- **Zwiększenie wiedzy** na temat tego, jakie zadania dotyczące cudzoziemców mają przypisane konkretne instytucje i organizacje lub jakie działania prowadzą w tym zakresie, by lepiej odpowiadać na potrzeby migrantów, a także zapewnienie pola do wymiany na temat potrzeb i ograniczeń w danym regionie/miejscowości; samorząd wydaje się być naturalnym koordynatorem podobnej wymiany, wiedząc jakie organizacje i instytucje działają na danym terenie;
- **Wzajemne informowanie** przez instytucje lokalne i organizacje **migrantów** o swoich działaniach (np. w WSC MUW znajdują się tablice poświęcone działalności ngos); ciekawym rozwiązaniem są dni otwarte, które, zorganizowane przez jednostkę administracji, mogą przybliżyć kontekst jej działalności, ograniczenia i inne kwestie istotne z punktu widzenia pozytywnej międzysektorowej współpracy);
- **Przedefiniowanie roli niektórych instytucji i włączenie ich do działań lokalnych** związanych z migracją i integracją (Galway/Irlandia: przykład gardy-policji, opłacenie tłumaczy przez

miasto przy szpitalach) przy wsparciu samorządu (np. Wiedeń: zapewnia wideotłumaczenia instytucjom lokalnym); **rozszerzenie współpracy** tak, by uwzględniała ona lokalne instytucje użyteczności publicznej: szpitale, przychodnie, biblioteki, szkoły, kluby sportowe (np. jak w Krakowie przy okazji polityki antydyskryminacyjnej) oraz sądów i policji; instytucje te nie mają wpisane póki co podobnych zadań a ich zaangażowanie w podobne działania zależy często od dobrej woli kierownictwa; tutaj warto też zastanowić się nad poziomem samorządu wojewódzkiego (urzędy marszałkowskie/marszałek województwa);

- **Insytucjonalizacja i aktywne włączania do współpracy środowisk migranckich** (w Warszawie pośrednio Warszawskie Centrum Wielokulturowe (WCW), którego powstawanie wspiera m.in. m. st. Warszawa; jednym z celów WCW jest zapewnienie miejsca pracy, skrytki pocztowej i ewentualnie księgowości dla organizacji migranckich); konieczne jest dążenie do tego, by rozmawiać z organizacjami reprezentującymi grupy migranckie a nie jednostkami indywidualnymi, mogącymi przedkładać interes własny nad grupowy; należy podjąć aktywne działania, by dotrzeć do środowisk migranckich i zaangażować je do współpracy np. poznać i zaistnieć w miejscach spotkań migrantów; można zapewnić m.in. dostęp do informacji na temat tego, jakie są możliwości zinstytucjonalizowania się grupy migrantów, wskazać konkretne korzyści podobnego zaangażowania, wyjaśnić, dlaczego jest ono ważne (np. w Galway urząd miasta przyznaje mikrogranty dla organizacji migranckich; urząd miasta w Wiedniu finansuje szkolenia na temat zarządzania organizacją otwartą dla migrantów); podobne działania mogą być zlecane organizacjom pozarządowym, jako neutralnej stronie wzbudzającej niekiedy większe zaufanie wśród migrantów;
- **Udział** organizacji pozarządowych **w konsultacjach społecznych** dokumentów mających wpływ na życie migrantów na poziomie lokalnym; istotne jest także zaangażowanie w podobne konsultacje przedstawicieli środowisk migranckich, co wiąże się z zagadnieniem docierania do nich i angażowania ich w podobne procesy (zob. wyżej).

Ciekawym przykładem współpracy między różnymi instytucjami, choć zainicjowanym na poziomie centralnym, jest rządowy międzynarodowy projekt **EUREMA II** dotyczący relokacji beneficjentów ochrony międzynarodowej z Malty do innych państw członkowskich UE, realizowany od początku 2010 roku (okres do czerwca 2011 r. był fazą pilotażową). W jego ramach zawarto porozumienie o solidarności z Maltą. Na jego podstawie do Polski przyjechało kilka osób (od 01.2013 w Polsce przebywa 5 Somalijczyków i 1 Erytrejczyk). Jeszcze na Malcie wzięły one udział w sesji orientacji kulturowej przeprowadzonej przez IOM, będący jednym z partnerów projektu. Osobom tym zapewniona jest nauka języka polskiego w Fundacji Lingua Mundi, podstawa do legalizacji pobytu, Urząd Pracy oferuje pracę z doradcą zawodowym i szkolenia zawodowe, dzięki współpracy z Fundacją dla Somalii osoby te mogą skorzystać z pomocy tłumacza. Z założenia wsparcie to ma doprowadzić do osiedlenia się migrantów w Polsce (sprowadzone zostały także ich rodziny). Do sprawdzenia pozostaje kwestia, czy podobną możliwość mają samorządy? Czy podobne działania mogłoby się mieścić w ramach współpracy miast partnerskich? Jak wyglądają regulacje prawne w tym zakresie? Jak można umożliwić podobne działania?

3. ZWIĘKSZENIE JAKOŚCI USŁUG DOSTARCZANYCH CUDZOZIEMCOM PRZEZ INSTYTUCJE LOKALNE

- By dostarczać wysokiej jakości usług, niezbędna jest **analiza potrzeb** związanych z obecnością migrantów w danej lokalizacji (specyfika lokalna: inna jest sytuacja w Lublinie, Łomży a inna w Krakowie);
- **Podwyższanie kompetencji urzędników i pracowników** pod kątem przyjmowania klientów cudzoziemskich (przede wszystkim kompetencje językowe, kompetencje merytoryczne, praca z klientem odmiennym kulturowo) np. w Urzędzie Miasta Lublin osoba mówiąca w języku angielskim zajmująca się procedurą zameldowania została oddelegowana do obsługi cudzoziemców, w WSC MUW prowadzone są systematyczne szkolenia dotyczące pracy z klientem odmiennym kulturowo m.in. z psychologami (finansowane ze środków UE), jak i szkolenia przez pracowników innych instytucji, służące podnoszeniu kompetencji pracowników Wydziału Spraw Cudzoziemców (np. na temat aktów stanu cywilnego przez USC);
- **Zwiększenie dostępu do informacji** w innych językach – zarówno w postaci drukowanych materiałów informacyjnych, jak informacji udzielanej ustnie (np. wydziały urzędów wojewódzkich zajmujące się postępowaniami administracyjnymi względem cudzoziemców wykorzystują pouczenia opracowane przez Urząd ds. Cudzoziemców, opisujące kwestie proceduralne (konieczność dostarczenia cudzoziemcowi informacji na temat postępowania w zrozumiałym dla niego języku wynika z przepisów); w standardach obsługi klienta WSC MUW istnieje zapis, że informacja udzielana jest w Wydziale także w języku angielskim i rosyjskim); w Galway urząd miasta zatrudnia tłumaczy, zgodnie z podejściem: mamy cudzoziemskich mieszkańców i musimy wyjść naprzeciw ich potrzebom; w Wiedniu przyjęto słowniczek, zawierający tłumaczenie kluczowych terminów, sformułowań i nazw instytucji na kilka języków, który zapewnia spójność informacji;
- **Utworzenie** w urzędach miast (lub ewentualnie innych jednostkach) **stanowiska ds. cudzoziemców** – osoba pracująca na podobnym stanowisku powinna mieć wiedzę na temat tego, z kim w poszczególnych wydziałach może skontaktować się cudzoziemiec chcący załatwić daną sprawę, ale także wiedzę na temat regulacji dotyczących cudzoziemców wykraczających poza bezpośrednie zadania urzędu miasta lub innej instytucji, w której utworzone zostanie stanowisko; taka osoba powinna być w stanie udzielić cudzoziemcom kompleksowej informacji dotyczącej ich sytuacji, oferty, praw i obowiązków (podobne rozwiązanie „osoby pierwszego kontaktu” wprowadzone będzie w Lublinie w Biurze Obsługi Mieszkańców); inną opcją jest **wydzielenie punktu informacyjnego** sfinansowanego ze środków publicznych (może być to zlecane organizacji pozarządowej – przypadek Wiednia) – kwestia ta może pozostać do rozważenia w poszczególnych miastach; podobne wsparcie jest konieczne, by pozwolić cudzoziemcowi zorientować się, co go czeka, czego się od niego wymaga, gdzie może się zwrócić w razie potrzeby – obecnie jedynie określone i nieliczne grupy cudzoziemców (np. osoby ze statusem uchodźcy i ochroną uzupełniającą objęte Indywidualnymi Programami Integracyjnymi), mogą liczyć na podobne wsparcie (podczas gdy np. studenci zagraniczni często zostawieni są sami sobie); w lubelskim Biurze Obsługi Mieszkańców od początku 2014 r. zostaną oddelegowane osoby ze znajomością języków do kontaktów z cudzoziemcami – udzielane informacje mają być kompleksowe i wykraczać poza kwestie związane z jednostkami miejskimi (np. dotyczyć też procedury legalizacji pobytu); brak podobnego stanowiska/punktu informacyjnego powoduje

utrudniony dostęp do informacji bądź niezinstytucjonalizowane i nieoparte zakresem obowiązków odsyłanie do osób, mających inne zadania (np. pracowników socjalnych w ośrodkach pomocy rodzinie);

- Przeanalizowanie czy instytucje, z których korzystają cudzoziemcy, potrzebują tłumaczeń przysięgłych (np. szpitale nie potrzebują); jeśli jest to konieczne, wskazane jest poinformowanie korzystających cudzoziemców o liście tłumaczy przysięgłych dostępnej na stronie Ministerstwa Sprawiedliwości (agencje tłumaczeniowe współpracujące z tłumaczami przysięgłymi narzucają marżę);
- **Doprecyzowanie kwestii związanych z zatrudnieniem cudzoziemców w urzędach, by była taka możliwość**, jeśli cudzoziemcy mają kompetencje pożądane na danym stanowisku (zob. pkt. 1); pozwoli to lepiej odpowiedzieć na potrzeby cudzoziemskich mieszkańców, zaangażować cudzoziemców w struktury miejskie (w Austrii to też problem, mimo wysokiego odsetka populacji stanowiącej przez migrantów, na wyższych stanowiskach mało jest cudzoziemców), a także zwiększy dostęp do informacji w innych językach niż polski. Jednocześnie należy uważać na sposób formułowania ogłoszeń, by nie nosiły one cech dyskryminujących (np. w Galway na wszystkie stanowiska prowadzi się otwarty nabór, a wskazywanie konkretnej narodowości zostało uznane za przeciwne zasadzie różnorodności i niedyskryminacji); opłacenie „asystentów kulturowych”, którzy często współpracują z organizacjami pozarządowymi (jako tłumacze, mediatorzy);
- **Wewnętrzne działania na rzecz podnoszenia jakości usług** np. w WSC MUW system zadowolenia z obsługi klienta - badanie satysfakcji klientów na podstawie systemu numerycznego: klient wrzuca karteczkę z numerkiem do pojemnika z uśmiechniętą lub niezadowoloną buzią; ponieważ system numerykowy organizuje osoby odwiedzające urząd w odniesieniu do konkretnych usług, podobne badanie pozwala się do nich odnieść;
- **Zewnętrzny monitoring i ewaluacja** – badania dotyczące funkcjonowania urzędów publicznych i rekomendacje pod kątem zmian (np. Homo Faber zrobił ocenę m.in. Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie, po której MOPR postarał się o fundusze na przetłumaczenie elementów strony internetowej dotyczących cudzoziemców; podobne kwestie badane były przez Stowarzyszenie Promocji Wielokulturowości INTERKULTURALNI PL w Krakowie oraz przez Stowarzyszenie Interwencji Prawnej w odniesieniu do Wydziału Spraw Cudzoziemców MUW); badania mające na celu ocenić skuteczność działań, powinny obejmować integrację cudzoziemców, jeśli zostanie ona wpisana w zadania samorządów; w Wiedniu prowadzony jest systematyczny monitoring (co 2. rok), wykorzystujący wskaźniki dotyczące integracji i różnorodności w odniesieniu do różnych jednostek urzędu miasta - ewaluacja ma charakter zewnętrzny, finansowana jest jednak przez miasto;
- **Wyznaczanie celów** na poziomie województwa, które uwzględniałyby kwestie związane z cudzoziemcami, przyczyniając się tym samym do podniesienia jakości usług; podobne działanie musi wynikać jednak z analizy konkretnych trudności w dostępie do usług (przykładem tego, jak wyznaczenie celów na regionalnym poziomie może pozytywnie wpływać na jednostki podległe, jest przypadek województwa mazowieckiego - cele wyznaczone przez wojewodę przyczyniły się do wprowadzenia szeregu zmian w WSC MUW).

4. POLITYKA INTEGRACYJNA NA POZIOMIE LOKALNYM (LOKALNE STRATEGIE I PROGRAMY)

- **Uwzględnienie** kwestii migracji i integracji **w strategiach gminnych/miejskich** oraz, w konsekwencji, w zadaniach i dokumentach operacyjnych poszczególnych wydziałów, co powoli odnieść się do istotnych zagadnień związanych z migracjami np. mieszkalnictwo; do tego niezbędne są jednak ramy krajowe; działania podejmowane obecnie w Polsce w tym obszarze nie odnoszą się wprost do kwestii migracji a jedynie pośrednio, są natomiast możliwe (np. w przypadku projektu strategii zapobiegania i reakcji na zdarzenia o charakterze rasistowskim i ksenofobicznym w Krakowie; w Strategii Lublin 2010 znalazł się zapis o umiędzynarodowieniu, obok otwartości, przyjazności i akademickości, który daje umocowanie dla wielu lokalnych działań);
- **Zapewnienie budżetu** na działania związane z integracją migrantów na poziomie lokalnym;
- **Wpływ na kwestie związane z integracją w aktach prawa miejscowego** np. uchwała miasta może określić, kto jest uprawniony do mieszkań chronionych;
- Konieczny **lobbing na poziomie rady miasta/decydentów**, podnoszenie świadomości na temat migracji i postrzeganie migrantów jako potencjału (podobna zmiana nastawienia miała miejsce w Wiedniu);
- **Patronaty** miasta nad wydarzeniami międzykulturowymi i inne **działania wspierające budowanie społeczności wielokulturowej** (np. Łódź: rozwieszanie plakatów w tramwajach i autobusach za darmo – teraz zinstytucjonalizowane rozwiązanie; Lublin: zapewnienie upowszechnienia imprez miejskich wśród cudzoziemców; organizowanie wydarzeń kulturalnych);
- **Podejmowanie działań na polu edukacji dzieci cudzoziemskich** (z uwzględnieniem rozdzielania środków finansowych); w tym: doprecyzowanie przepisów, zgodnie z którymi osoby prowadzące lekcje polskiego będą musiały mieć przygotowanie do nauki języka jako drugiego, zwiększanie otwartości na wykorzystanie obowiązujących przepisów;
- **Prowadzenie/wspieranie programów edukacyjnych na rzecz wielokulturowości w szkołach** (wymaga ram krajowych, a co jeszcze bardziej pożądanego - umocowania w podstawie programowej); w obecnej sytuacji możliwość wprowadzenia podobnych działań opiera się przede wszystkim na dobrej woli dyrekcji i/lub dobrym uzasadnieniu konieczności ich prowadzenia ze strony podmiotu zewnętrznego (np. organizacji pozarządowej): szkoła bez przemocy, dyskryminacja i tolerancja, bezpieczeństwo; wskazane jest także zaangażowanie kuratoriów (w przypadku gimnazjów i szkół podstawowych właściwe będą JST np. wydziały oświaty); samorządy mogą też ogłaszać konkursy, umożliwiające organizacjom pozarządowym podejmowanie działań w szkołach na rzecz wielokulturowości;
- **Uwzględnienie cudzoziemców w systemie mieszkań chronionych;**
- Konieczność uproszczenia kwestii dotyczących **aktywizacji zawodowej**, powiązanie ich z kwestią integracji oraz zwiększenia nakładów, by aktywizacja mogła przynosić rezultaty

Obecnie brak jest wyspecjalizowanych działań aktywizujących cudzoziemców mogących rejestrować się jako bezrobotni, z wyjątkiem kursów języka polskiego w UP; zarejestrowani cudzoziemcy mogą natomiast korzystać ze wszystkich instrumentów rynku pracy; istotną przeszkodą w aktywizacji są braki kadrowe np. w Warszawie na ok. 55 tys. zarejestrowanych osób bezrobotnych zatrudnionych jest ok. 200 pracowników, z czego 50 to doradcy i pośrednicy pracujący bezpośrednio z bezrobotnymi; kwestie związane z aktywizacją zawodową cudzoziemców powinny zostać wpisane do strategii wojewódzkich; są istotne różnice między poszczególnymi lokalizacjami np. w Lublinie cudzoziemcy bardzo rzadko biorą udział w stażach zawodowych, w związku z czym MOPR sam zaczął organizować staże (podczas gdy w Warszawie w 2012 r. 6 cudzoziemców odbyło staż, 23 wzięło udział na szkoleniach zawodowych) – rozwiązaniem mogłoby być uznanie cudzoziemców za grupę w szczególnej sytuacji na rynku pracy, obok młodych osób, matek itp.); wskazane jest zapewnienie dostępu do nauki języka polskiego dla wszystkich cudzoziemców, może być zlecone organizacjom pozarządowym.

5. SAMORZĄD TERYTORIALNY JAKO AKTYWNY UCZESTNIK POLITYKI MIGRACYJNEJ

- Przeciwdziałanie przypadkom dyskryminacji i rasizmu w danej lokalizacji;
- Przeznaczanie środków finansowych na kwestie związane z obszarami styczości migrantów np. mieszkania chronione;
- Przyciąganie inwestycji zagranicznych i zagranicznych pracowników, studentów, ekspertów (zależnie od przyjętej strategii); promocja miast (jak w przypadku Lublina, który zaangażował się w działania na rzecz przyciągnięcia studentów zagranicznych, przekonując uczelnie do utworzenia kierunków anglojęzycznych);
- Zwiększanie kompetencji kadry urzędniczej w kontekście obsługi klientów cudzoziemskich;
- Empowerment/institucjonalizacja środowisk migranckich;
- Kampanie społeczne – stworzenie „klimatu dla integracji”.

Kwestie do rozważenia zgłoszone przez osoby spoza ścieżki:

- Kwestie związane ze statusem pobytowym w kontekście lokalnych polityk migracyjnych;
- Pełnomocnik ds. migracji/migrantów na wojewódzkim poziomie samorządu (urząd marszałkowski).

Uczestnicy i uczestniczki grupy:

1. Izabela Szewczyk, Dyrektor Wydziału Cudzoziemców Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego
2. Wiktoria Herun, Urząd Miasta Lublin
3. Mateusz Płoskonka, Przedstawiciel Urzędu Miasta Kraków
4. Adam Spyra, Wydział Spraw Obywatelskich i Cudzoziemców Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Krakowie

5. Joanna Paliwoda - Szubańska, Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej (Łódź)
6. Monika Budka, Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie
7. Małgorzata Kiszczak, Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie
8. Maria Borek, Urząd Pracy w Warszawie
9. Ernerst Bishop, Galway City Partnership, Irlandia (prezentacja/facylitacja)
10. Goran Novakovic, Departament Różnorodności i Integracji Urzędu Miasta Wiedeń,

Facylitacja grupy i sporządzenie notatki: Natalia Klorek, Fundacja na rzecz Różnorodności Społecznej

II. POLSKIE I ZAGRANICZNE ROZWIĄZANIA DOTYCZĄCE LOKALNYCH DZIAŁAŃ ZWIĄZANYCH Z MIGRACJAMI I INTEGRACJĄ OMÓWIONE W GRUPIE

LUBLIN - „Cudzoziemiec to też mieszkaniec naszego miasta”

Wśród działań podejmowanych w Lublinie wychodzących naprzeciw potrzebom cudzoziemskim mieszkańcom miasta, można wymienić:

- **projekt Lublin 4 All/„Lublin dla wszystkich. Partycypacyjny model zarządzania różnorodnością”**

Celem projektu (realizowanego przy wsparciu Szwajcarii w ramach Szwajcarskiego Programu Współpracy z nowymi krajami członkowskimi Unii Europejskiej) jest stworzenie i wprowadzenie partycypacyjnego systemu zarządzania różnorodnością kulturową miasta. W jego ramach Urząd Miasta Lublin nawiązał współpracę z instytucjami lokalnymi, sektorem pozarządowym i innymi podmiotami zajmującymi się różnymi aspektami obsługi cudzoziemców. Tworzą oni tzw. grupę wsparcia (grupę wspierającą zarządzanie różnorodnością kulturową w Lublinie), której zadaniem jest opracowanie rozwiązań na w możliwie szerokiej koalicji kilkudziesięciu instytucji i organizacji. Grupę tworzą przedstawiciele: Urzędu Miasta, Policji, Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie, Urzędu Wojewódzkiego, instytucji kultury, lubelskich uczelni, ośrodka dla uchodźców a także organizacji pozarządowych. W początkowym etapie zaplanowano mapowanie instytucji (więcej na temat grupy wsparcia zob. <http://bip.lublin.eu/um/index.php?t=200&id=182322>).

W ramach projektu przeprowadzone zostały badania jakościowe i ilościowe na temat podejścia mieszkańców Lublina do innych grup narodowych i etnicznych. Przygotowane zostały też materiały edukacyjne na temat wielokulturowości, osadzone w kontekście lubelskim.

Grupa planuje przygotować system szkoleń dla nauczycieli, uczniów, i urzędników oraz stworzyć wewnętrzny system zarządzania różnorodnością dla urzędów. Elementami tego systemu mają być m.in.:

- koordynator ds wielokulturowości pracujący w Urzędzie Miasta (w Biurze Obsługi Mieszkańców, traktowanym jako miejsce pierwszego kontaktu dla cudzoziemca ze względu na obowiązek meldunkowy – zob. poniżej), który zajmować się będzie kwestiami „opieki” (m.in. przekazywaniem informacji związanych z postępowaniami administracyjnymi z zakresu legalizacji pobytu prowadzonymi przez urząd wojewódzki) i integracji migrantów,

jak i stanowić punkt kontaktowy dla organizacji, grup mniejszościowych czy uczelni w tym zakresie, z założenia transfer wiedzy do innych urzędników;

– zintegrowane narzędzia do informowania osób zainteresowanych wielokulturowością, jak strona internetowa, kalendarz publicznych wydarzeń integracyjnych oraz lista mailingowa.

- **Projekt „Study in Lublin”**

Jest to projekt zainicjowany przez UM Lublin, mający na celu przyciągnięcie studentów zagranicznych. W tym celu stworzono stronę internetową www.study.lublin.eu w języku polskim, angielskim, rosyjskim i ukraińskim, przybliżającą kwestie związane z systemem studiów w Polsce, ofertą stypendialną, formalnościami wymaganymi od cudzoziemców a także opisującą samo miasto.

W ramach projektu w UM Lubin cudzoziemcy mogą uzyskać pomoc w języku angielskim i rosyjskim w procedurze zameldowania m.in. wypełnianiu wniosku, który zgodnie z prawem musi być uzupełniony w języku polskim (cudzoziemiec ma obowiązek zameldować się w Urzędzie Miasta w Biurze Obsługi Mieszkańców w ciągu 4 dób od momentu przekroczenia granicy). Dyżur odbywa się raz w tygodniu. Obok każdego stanowiska umieszczono wnioski zameldowania przetłumaczone na angielski i ukraiński, by pozwolić lepiej cudzoziemcom zrozumieć procedurę i wymagania. Jako, że liczba cudzoziemców (studentów zagranicznych) w Lublinie intensywnie wzrasta od 1 stycznia 2014 roku planowane jest uruchomienie 2 stałych stanowisk obsługujących cudzoziemców. Dwóch pracowników będą posługiwać się językiem angielskim i ukraińskim. Od urzędników można będzie uzyskać informacje nie tylko o sprawach meldunkowych (co wchodzi w zakres obowiązków BOM-u), ale także wszelkich informacji na temat legalizacji pobytu w Urzędzie Wojewódzkim (karta pobytu, zezwolenie na zamieszkanie na czas oznaczony, ubezpieczenie itp.). Co więcej, w UM Lublin od roku działa też stanowisko „Register”, gdzie mogą meldować się cudzoziemcy posługujący się językiem angielskim.

- **Zatrudnianie cudzoziemców w UM Lublin**

2 ustawy nawzajem zaprzeczające się. W jednej mowa o tym, że cudzoziemiec nie może pracować w urzędzie (bo nie działa dla dobra społeczeństwa, bo to nie jego ojczyzna), a ustawa o cudzoziemcach mówi ogólnie, że jeśli na bądź jakie stanowisko nie ma chętnego Polaka lub cudzoziemiec jest lepszy (języki obce i doświadczenie) – to pracodawca może go zatrudnić udowadniając, że cudzoziemiec bardziej nadaje się na dane stanowisko niż Polak. Urząd Miasta planuje kontynuować zatrudnianie cudzoziemców m.in. przy obsłudze zagranicznych inwestorów.

- **System mieszkań chronionych dla osób objętych międzynarodową ochroną**

- Lublin jako jedyne miasto w Polsce uczestniczy (2008-2013) w **programie** Rady Europy i Komisji Europejskiej „**Miasta międzykulturowe**”, do którego zostało wybranych 12 miast pilotażowych z całej Europy (jego głównym celem jest promowanie różnorodności kulturowej w europejskich miastach oraz wzmacnianie ich polityki w zakresie zarządzania wielokulturowością poprzez wymianę dobrych praktyk z poszczególnych miast). Więcej na temat programu tutaj:

http://www.coe.int/t/dg4/cultureheritage/culture/Cities/Default_en.asp.

Opracowane m.in. na podstawie strony www.bip.lublin.eu oraz przy wsparciu Wiktorii Herun.

KRAKÓW – projekt strategii przeciwdziałania rasizmowi i ksenofobii

W latach 2011-2013 Stowarzyszenie Promocji Wielokulturowości INTERKULTURALNI.PL realizowało projekty “Przeciwko rasizmowi i ksenofobii: wypracowanie miejskiej strategii zapobiegania i reakcji” (przy wsparciu CEE Trust - The Trust for Civil Society in Central and Eastern Europe oraz Fundacji im. Stefana Batorego).

Ich celem było wsparcie procesu wdrażania i przyjmowania przez Kraków lokalnej strategii zapobiegania incydentom o charakterze rasistowskim i ksenofobicznym. Program zakładał m.in. analizę doświadczenia innych europejskich miast, które posiadają analogiczne

rozwiązania.

We współpracy z Miejskim Ośrodkiem Wspierania Inicjatyw Społecznych, opracowano dokument „Projekt strategii zapobiegania i reakcji na zdarzenia o charakterze rasistowskim i ksenofobicznym w przestrzeni publicznej miasta – propozycja dla Samorządu lokalnego Miasta Krakowa (2012 - 2016)” (A. Bulandra, Kraków 2012). Strategia zawiera rekomendacje działań mających na celu zapobieganie aktom rasistowskim i ksenofobicznym w latach 2012-2016. Dokument opisuje problemy występujące w Krakowie, określa zadania dla poszczególnych służb i organizacji, katalog obowiązków i ciężaru odpowiedzialności za ich wykonanie, wskazuje sposoby i administracyjne ścieżki postępowania w przypadku konieczności reakcji na dany akt lub zachowanie. Strategia określa również sposoby prowadzenia działań typowo prewencyjnych, obejmujących zadania publiczne w sferze edukacji, kształtowania przestrzeni publicznej, organizacji imprez masowych, a także kampanii społecznych.

Powołano zespół zadaniowy, składający się z przedstawicieli samorządu i organizacji INTERKULTURALNI.PL (prace zaplanowane są do 10.2013). Jego celem jest opracowanie projektu uchwały Rada Miasta Krakowa, by wprowadzić strategię do obiegu prawnego. Kolejnym krokiem inwentaryzacja wszystkich działań gminy o charakterze antydyskryminacyjnym, przypisanie celom strategicznym działań, czyli operacjonalizacja. W następnej kolejności konieczne jest zapewnienie środków finansowych i stanowisk, mogących zapewnić realizację strategii.

Jednym z najważniejszych celów strategicznych dokumentu jest przystąpienie przez Kraków do Europejskiej Koalicji Miast Przeciwko Rasizmowi UNESCO, stowarzyszenia międzynarodowego pod przewodnictwem Norymbergi - miasta partnerskiego Krakowa. Ponadto przewidziano budowę instytucjonalnych ram przeciwdziałania rasizmowi i ksenofobii, na którą składa się powołanie miejskiego pełnomocnika (rzecznika) ds. dyskryminacji, stworzenie społecznej platformy konsultacji i rozwoju polityk antydyskryminacyjnych, budowanie kompetencji międzykulturowych pracowników Urzędu.

GALWAY (IRLANDIA) – „Ku miastu równości. Anty-Rasistowska Strategia Miasta Galway” (2005-2008) oraz Strategia Integracji i Różnorodności (2013-2017)

W populacji county Galway, liczącej ponad 70 tys. mieszkańców, ok. 7% mieszkańców urodziło się poza terytorium Wielkiej Brytanii i Irlandii. W Galway mieszka najwyższy odsetek Travellersów w Irlandii (Travellers – grupa etniczna rdzennych mieszkańców, prowadząca nomadyczny tryb życia).

Urząd Miasta Galway uznał potrzeby cudzoziemskich mieszkańców, zatrudniając tłumaczy, wspierając szkoły, zapraszając społeczności migranckie do dialogu. Zgodnie z założeniami urząd miasta jako instytucja do której można się zgłosić z problemem np. w urzędzie imigracyjnym nie chcą podbić stempla. Podobne podejście powoduje, że urząd miasta wykracza często poza swoje minimalne zadania wyznaczone przez prawo. Wychodząc naprzeciw wyzwaniom związanym z tworzeniem się społeczności wieloetnicznej i zarządzaniem wielokulturowością i różnorodnością, opracował dokumenty strategiczne. Co istotne, strategie powstawały, gdy odsetek migrantów nie był tak wysoki, co pokazuje długofalowe podejście. Działania finansowane były i są z centralnego budżetu irlandzkiego, funduszy lokalnych jak i funduszy UE.

Warto wspomnieć o co najmniej trzech kwestiach:

1. Towards a City of Equals - Galway City Anti-Racism Strategy (2005-2008)

Zgodnie ze strategią, realizowaną w latach 2005-2008: „Naszą wizją jest Galway wolne od rasizmu, gdzie wszystkie grupy, niezależnie od podłoża kulturowego, są traktowane tak samo i z szacunkiem”. Strategia wpisuje się w Krajowy Plan Przeciwko Rasizmowi [*National Plan Against Racism*], który kładzie nacisk na międzykulturowość (*interculturalism*). Pełna wersja strategii w języku polskim i streszczenie strategii w języku polskim dostępne są na stronie www.galwy.ie. Wybrane działania w ramach strategii obejmują różne obszary, mające na celu uczynić miasto przyjazne dla wszystkich mieszkańców, niezależnie od pochodzenia:

- happeningi w ramach akcji społecznych – „mapowanie” korzeni (mapa na rynku, na której każdy mógł zaznaczyć miejsce pochodzenia), grill międzykulturowy;
- oficjalna deklaracja programowa wyznaczająca podstawowe wartości, jakimi kierować się miały wszelkie instytucje;
- budowanie interkulturalnego charakteru miasta poprzez wspieranie kultury i rozwijanie wydarzeń artystycznych;
- tworzenie środowiska, w którym udział mniejszości narodowych i etnicznych w życiu lokalnym jest widoczny, akceptowany i uznawany za wartościowy wkład w historię i kulturę Galway;
- insytucjonalizacja środowisk migranckich m.in. przez udostępnienie sal w urzędzie miasta, xero, adresu pocztowego (ze względu na częsty brak siedziby organizacji migranckich), stworzenie systemu mikrograntów (np. w wysokości 100 euro) na przygotowanie stoiska, wystawy, wykonanie rekwizytów, etc., ale i innych inicjatyw (z podobnego źródła sfinansowana została m.in. polska szkoła w Galway; oprócz niej w mieście działają trzy inne szkoły narodowe).

- inwestowanie w projekty edukacyjne oraz inne redukujące postawy rasistowskie (przykładem może być wystawa fotograficzna „Breaking Stereotypes”, czy wielokulturowe akcenty w dorocznym festiwalu filmowym. Festiwal sam w sobie jest inicjatywą prywatną, jednakże miasto zdecydowało się go współfinansować pod warunkiem uzupełnienia programu o tego rodzaju akcenty, co jest przykładem świadomej i skutecznej polityki lokalnej, którą skutecznie może wykorzystywać również Kraków w różnorodnych projektach społecznych);
- podpisanie ponadpartyjnego zobowiązania o nieużywaniu w sferze retoryki politycznej negatywnych stereotypów dotyczących migracji
- współpraca z instytucjami lokalnymi (np. policją - Garda Schosiana, która implementowała do swoich zasad postępowania elementy wrażliwości kulturowej, nawiązanie współpracy ze szpitalami - wprowadzenie przez szpitale oficjalnego kodeksu postępowania na rzecz równości i różnorodności, zatrudnienie tłumaczy, które zmniejszają konieczność każdorazowego kontaktowania się placówek z urzędem miasta)
- strategia zawiera deklarację, którą podpisać mogą osoby indywidualne i organizacje

2. The County Galway Intergration & Diversity Strategy (2013-2017)

„Strategia wskazuje sposoby wsparcia mniejszościowe społeczności etniczne, by czuły się bardziej włączone w życie county i w sposób dostarczania usług. Ma także na celu zaangażowanie wszystkich społeczności, zarówno mniejszościowe jak i dominujące społeczności etniczne, w procesy partycypacyjne, które przyczyniają się do stworzenia spójnego społeczeństwa na lokalnym poziomie” (s. 2 Strategii, źródło:

http://www.grd.ie/Documents/Galway_County_Diversity_Strategy_140313_Final_Version_PDF_SWIFT.pdf).

3. Międzykulturowe Fora

W Galway działa Galway County Intercultural Forum oraz Galway City Intercultural Forum. Fora te mają umożliwić współpracę środowisk migranckich, wymianę sprzyjającą powstaniu międzykulturowej wspólnoty, angażującą różne grupy mieszkańców i uwzględniającą ich głos.

Utworzenie forów wpisuje się w strategię wzmocnienia środowisk migranckich, które obejmuje także udostępnienie migrantom miejsca do spotkań w urzędzie (weekendy i wieczory), umożliwienie używania adresu urzędowego, wsparcie za pomocą małych grantów organizowanych przez nich wydarzeń. Podobne działania wynikają z dążenia do tego, by zinstytucjonalizować środowiska migranckie, by stały się one partnerami reprezentującymi szersze interesy (zamiast komunikowania się z indywidualnymi osobami).

Opracowano m.in. na podstawie publikacji. A. Bulandra, J. Kościółek, *Przykłady dobrych praktyk w przeciwdziałaniu rasizmowi i dyskryminacji realizowanych w ramach miejskiej polityki lokalnej. Raport z wizyt studyjnych w Galway, Glasgow, Malmö i Berlinie/Poczdamię*, Stowarzyszenie Promocji Wielokulturowości INTERKULTURALNI PL, Kraków 2013, strony internetowej www.galway.ie oraz prezentacji Ernesta Bishopa podczas Forum w Krakowie.

WIEDEŃ (AUSTRIA)

W 2012 r. 14% populacji Wiednia stanowili obywatele państw trzecich, natomiast 8% obywatele innych państw członkowskich EU. 49% mieszkańców ma „korzenie migracyjne” (co najmniej 1 rodziców urodzony poza granicami Austrii)

- Spójna polityka migracyjna na poziomie miasta – w ramach Urzędu Miasta zajmuje się nią Wydział ds. Integracji i Różnorodności [MA 17 - Integration und Diversität]
- Przez ostatnie lata zmiana podejścia – z nastawienia na szczególne potrzeby migrantów, postrzeganie ich jako problem, teraz bardziej dyskurs szansy, różnorodności społecznej o dużym potencjale
- Istotny budżet związany z kwestiami migracji
- Przyjmowane są priorytety np. wielojęzyczność zgodnie z podejściem „Niemiecki jest istotny, ale nie jest najbardziej istotny”
- Nacisk na dostęp do informacji w kilkudziesięciu językach (m.in. strona językowa, materiały drukowane takie jak Vienna education booklet – broszura skierowana do nowych mieszkańców miasta)
- Nowi mieszkańcy Wiednia mogą skorzystać z usługi „start coaching”, podczas której dowiadują się o możliwościach nauki języka niemieckiego, otrzymują wskazówki na temat podstawowych kwestii obywatelskich (np. zarejestrowanie dziecka do szkoły) jak i informacje, gdzie mogą uzyskać dalsze porady w poszczególnych obszarach życia (np. wsparcie na rynku pracy, uznanie kwalifikacji); strona stron www.startwien.at dostępna jest w 26 językach;
- Kwestie związane z integracją zlecone są organizacji pozarządowej, finansowane jednak przez miasto (Płaca za projekty integracyjne (naukę języka niemieckiego, kursy orientacyjne pozwalające poznać Wiedeń, poradnictwo)
- Zróżnicowana oferta np. Mamy uczą się niemieckiego (nauka dla mam w przedszkolach), letnie kursy językowe
- Innowacyjność np. Finansowanie programów na iphona do nauki podstawowych zwrotów
- Partycypacyjne podejście – „wychodzenia” do migrantów, docieranie do informacji m.in. poprzez miejsca spotkań, kościoły/organizacje wyznaniowe
- Monitoring i ewaluacja zewnętrzna, mająca na celu zbadać postępy w zakresie polityki zarządzania różnorodnością.

Opracowano m.in. na podstawie wystąpienia Gorana Novakovicha podczas Forum w Krakowie.